

Motion till riksdagen 2019/20:3448

av Eric Westroth m.fl. (SD)

med anledning av prop. 2019/20:47 Skatt på plastbärkassar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen avslår propositionen.

Motivering

Regeringen vill införa en skatt på plastbärkassar ”i syfte att förhindra spridningen av mikroplaster”, vilka antyds utgöra en fara för människors hälsa. Självklart är det en lovvärd ambition att minska mängden plast i naturen, men regeringen bör uppdatera sig på forskningsläget innan man anför mikroplaster som den underliggande orsaken. Mycket av debatten om mikroplaster utgick från en publikation i Science (Eklöf och Lönnstedt), som 2017 fälldes för fusk av Centrala etikprövningsnämnden. Forskarna kunde inte presentera något underlag för sina resultat.

Med detta konstaterat hör plast inte hemma i naturen, särskilt inte i havet, och spridning av plast i haven utgör de facto ett betydande globalt problem. Frågan måste dock ställas i vilken utsträckning problemet härrör från Sverige. Förutom att Sverige har en relativt liten, mycket miljömedveten befolkning, så har vi dessutom en mycket väl fungerande avfallshantering. Plastkassar som på ett eller annat sätt kasseras tas om hand och energiåtervinns. Under antagandet att plastpåsar som säljs i Sverige i ytterst ringa grad hamnar i vattnet så är det något av ett icke-problem som föranleder regeringens åtgärd. Effekten lär också bli svår att utvärdera. Enligt riksdagens utredningstjänst finns inga siffror på hur många plastpåsar från svensk handel som hamnar i naturen.

”Eftersom utredningstjänsten inte har funnit någon statistik över plastpåsar i naturen och skatten dessutom inte har införts ännu gör utredningstjänsten bedömningen att det inte går att mäta effekten på mängden plastpåsar som hamnar i naturen, före respektive efter införandet av skatten” (RUT 2019:1080).

Den fiskala effekten torde också bli mindre än vad regeringen förväntar sig. ”Till grund för beräkningen av de offentligfinansiella effekterna av skatten har det här

antagits att förbrukningen av plastbärkassar minskar med 30 procent.” (Se aktuell proposition, s. 43.) Internationella erfarenheter från exempelvis Danmark och Irland talar dock för att bortfallet av skatteintäkter kan bli betydligt större än så, varför det budgettekniskt borde vara billigare att avskaffa skatten än vad regeringen antar (RUT 2019:1080). Även de exempel som regeringen hänvisar till (s. 46–47) talar för att man underskattar konsumenternas tendens att välja andra material och därmed undvika skatten.

Vad gäller energiförbrukning och globala nettoeffekter av utsläpp av växthusgaser förefaller skatten vara kontraproduktiv. Många konsumenter kommer att föredra bomullskassar och enligt Naturvårdsverket måste en bomullskasse användas 130–400 gånger innan det ur resurssynpunkt ”lönar sig” att övergå från plastkasse (som används en gång) till bomullskasse (som används många gånger). Enligt den danska Miljöstyrelsen handlar det om en faktor på flera tusen. Den slutsats som läggs fram i propositionen – ”totalt minskad resursförbrukning” (s. 48, som ett resultat av övergången från plast till exempelvis bomull) – förefaller sakna underbyggnad.

Den föreslagna lagändringen har alltså en klar vinnare – leverantörer av bomullspåsar – och klara förlorare – leverantörer av plastkassar och konsumentkollektivet, som tvingas betala mer skatt eller anpassa sitt beteende till politikens nycker. Till saken hör att de plastpåsar som används av handeln i dag i hög grad kommer från plast som återvinns av den svenska industrin, medan ett ökat användande av soppåsar ”på rulle” leder till ökad import från utlandet, där återvinningsgraden är lägre. Regeringen straffar på så vis både miljömedvetna svenska konsumenter och den miljömedvetna svenska industrin.

Ur miljösynpunkt kan man spekulera i, men sannolikt inte påvisa, en mycket marginell minskning av plast utanför återvinningssystemet, men inteckna ökad global resursförbrukning, helt i strid med regeringens uttalade intentioner i andra sammanhang.

Det är alltså besynnerligt att regeringen lägger sina administrativa resurser på en så onödig och klåfingrig reform, vars underlag dessutom förefaller bristfälligt. Att reformen omnämns i det s.k. 73-punktsprogrammet kan bekräfta att det är en symbolreform och resultatet av politisk kohandel, snarare än en genomtänkt åtgärd. Sverigedemokraternas analys är att nackdelarna är uppenbara och odiskutabla, medan de eventuella fördelarna är små, osäkra och svåra att utvärdera. Därför bör propositionen avslås.

Eric Westroth (SD)

David Lång (SD)

Anne Oskarsson (SD)

Mattias Bäckström Johansson (SD)

Johnny Skalin (SD)

Martin Kinnunen (SD)